

Detaljplan för **Slussholmen** Åkersberga, Österåkers kommun, Stockholms län.

Ett förslag till detaljplan för **Slussholmen** har varit på samråd 19 augusti – 16 september 2019 och ett samrådsmöte hölls den 2:a september i Alceahuset. Handlingarna har varit tillgängliga i Alceahuset, Hackstavägen 22 samt på kommunens hemsida. Detaljplanen hanteras med utökat förfarande.

Inkomna yttranden sammanfattas och kommenteras i denna samrådsredogörelse.

Skriftliga yttranden har inkommit från:

Remissinstanser

1. Länsstyrelsen Stockholm
2. Skanova AB *Ingen erinran*
3. Storstockholms brandförsvaret *Ingen erinran*
4. Roslagsvatten AB *Ingen erinran*
5. Svenska Kanotförbundet
6. Österåkers Hembygds- och fornminnesförening *Ingen erinran*
7. Kommunala tillgänglighetsrådet
8. Friluftsförbundet
9. Synskadades riksförbund Vaxholm Österåker
10. E.ON Elnät Stockholm AB *Ingen erinran*
11. Region Stockholm Trafikförvaltningen *Ingen erinran*
12. Österåkers Sportfiskeklubb
13. Garnsvikens FVO

Sakägare enligt fastighetsförteckningen

14. Sakägare 1
15. Sakägare 2
16. Sakägare 3
17. Sakägare 4
18. Sakägare 5

Yttranden

1. Länsstyrelsen Stockholm

Länsstyrelsen har i sin roll att samordna statens intressen, tagit del av synpunkter från Lantmäteriet daterat 2019-08-26.

Länsstyrelsen bedömer att det finns risk för att detaljplanens genomförande innebär att riksintresset för kulturmiljö inte tillgodoses att det finns risk att planens genomförande innebär risk för människans hälsa och säkerhet avseende risken för översvämning och erosion. Vidare gör Länsstyrelsen bedömningen att planhandlingarna ska förtydligas gällande miljö kvalitetsnormen för vatten och strandskydd.

Länsstyrelsen anser att kommunen ska komplettera med beskrivningar och redogörelser angående planförslagets påverkan på riksintresset för kulturmiljö.

Gällande miljö kvalitetsnormer för vatten behöver kommunen till granskningskedet komplettera med en beskrivning och bedömning av påverkan på hydromorfologiska kvalitetsfaktorer av hela planens genomförande.

När det gäller översvämningsrisken utgår kommunen på nuvarande risk. Länsstyrelsen anser att kommunen snarare ska fokusera på risken för översvämning som kan påverka människans hälsa och egendom negativt, så att en nuvarande risk inte anses som ett acceptabelt läge per automatik.

Kommunen ska ytterligare beskriva de geotekniska konsekvenserna som detaljplanen innebär både för planområdet och för intilliggande områden.

Slussholmen tillhör riksintresset Åkers kanal verkliga kärnvärde. Kanalkaraktären är som starkast med stenskodda kanalkanter och slussbassänger samt inte minst slussportar med tillhörande gångspel. Slusskammaren har en ovanlig svängd form. Miljön vid Slussholmen har i stor utsträckning kvar en äldre karaktär och ett starkt identitetsskapande värde för Åkersberga.

Länsstyrelsen är positivt till att slussen rustas upp, vilket är en förutsättning för att kunna behålla dess kulturhistoriska värden.

I miljökonsekvensbeskrivningen tas riksintresset upp och det konstateras att planförslaget tillför nya landskapselement. Kommunen gör bedömningen att åtgärderna inte påverkar de värden som riksintresset syftar till att bevara. Länsstyrelsen saknar dock ett mer utvecklat resonemang som utgår från riksintressets och Slussholmens specifika värden, då blir det en märkbar påverkan på de värden som utgör riksintresset. Till en sådan bedömning bör det finnas en antikvarisk/kulturhistorisk förundersökning. Länsstyrelsen efterfrågar ett underlag som mer detaljerat identifierar kulturhistoriska värden i miljö och konstruktioner. Exempelvis vilken konsekvens som de nya systemen för att manövrera slussportarna får för kulturmiljön och hur påverkar borttagandet av det tidigare gångspelet. Det redovisas inte heller hur den utbyggda fisktrappan eller andra inslag som trädäck påverkar kulturmiljön. I en småskalig miljö för detaljplanens genomförande betydelse inte minst ur ett riksintressesperspektiv då platsen är central för förståelsen av kulturmiljön. Mot denna bakgrund anser Länsstyrelsen att kommunen

ska komplettera med beskrivningar och redogörelser angående planens påverkan på riksintresset.

Länsstyrelsen ser i nuvarande underlag att det finns goda möjligheter för att planförslagets genomförande innebär att miljö kvalitetsnormen kan följas. Dock saknas en beskrivning och bedömning av påverkan på hydromorfologiska kvalitetsfaktorer av hela planens exploatering (kajer, bryggor och soldäck). Kommunen ska visa att exploateringen inte leder till en försämring av de parametrar som har sämre än god status.

Kommunen föreslår att strandskyddet upphävs för 12 olika områden inom detaljplanen. Länsstyrelsen anser att kommunen tydligt redovisat vilket särskilt skäl som tillämpas i planbeskrivningen. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att de finns särskilda skäl för upphävande i samtliga fall som kommunen avser att upphäva strandskyddet. Kommunen ska dock till granskningskedet komplettera med en bedömning om att intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses i planen väger tyngre än strandskyddsintresset.

Länsstyrelsen är intresserad av om risken för översvämning bedöms acceptabel med föreslagen detaljplan. Det innebär att även om det sker förbättringar, som kommunen bedömt, i förhållande till nuvarande situation kan fortfarande översvämningensrisken vara betydande. Kommunen ska tydliggöra bedömningen för risken för översvämning. Kommunen har möjlighet att minska risken för negativa konsekvenser av en översvämning i området i detaljplanen. Kommunen bör undersöka om det finns behov av fler åtgärder för att göra planen lämplig.

Länsstyrelsen har svårt att förstå innebörden av stycket *skred, ras, erosion och sättningsbenägenhet*. Kommunen börjar med att säga att planerad förändring inte kommer att förhöja risken för ras, skred och erosion. Detta följs av en text som beskriver att om området inte är erosionsbenäget idag kommer det inte vara det framgent heller och att kommunens bedömning är att det inte är nödvändigt med ytterligare erosionsskydd nedströms dämnet. I beskrivningen konstaterar kommunen att det finns spår av erosion i Åkers kanal idag och att därför ska kanalen karteras för att vid behov anlägga erosionsskydd. Kommunen ska förtydliga resonemang och bedömning.

Länsstyrelsen är positiv till en kartering av Åkers kanal gällande erosion, och vill framhålla att en utredning av erosionens påverkan på intilliggande mark även ska bedömas. Erosion i lera och gytta i Åkers kanal kan leda till en ökad risk för skred, då en mothållande kraft i marken försvinner. Av största intresse är mark där bebyggelse finns. Kommunen ska ytterligare beskriva de geotekniska konsekvenserna som detaljplanen innebär både för planområdet och för intilliggande områdena

Nedan följer en sammanfattning av de rådgivande synpunkterna.

Det saknas närmare beskrivning av uttryck som ”karaktär” och ”värdefull” i planbestämmelsen gällande skydd av kulturvärden, q. Länsstyrelsen ser att det kan bli svårt att följa upp planbestämmelsen.

Strandskyddet bör inte upphävas mer än vad som krävs för att genomföra planen. Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att behålla strandskyddet för de befintliga bryggorna och istället enbart göra dem planenliga i planen.

Länsstyrelsen vill framföra att det eventuellt kan vara av intresse för kommunen att se över hur den planerade överdäckningen av fiskvandringssvägen kan komma att fungera som ett vandringshinder för fisk. Länsstyrelsen hänvisar till; Länsstyrelsen i Stockholms publikation Fakta 2018:4, *Våra bryggors påverkan på växter och djur*, som beskriver effekterna av bryggor på fisk.

Länsstyrelsen anser inte att rådighet över marken är tillräckligt skydd för den viktiga trädmiljö som finns inom planområdet (Nyckelbiotop N 2933-2002). Länsstyrelsen är positiv till att området planläggs som allmän platsmark (park) men anser att det bör finnas en planbestämmelse om marklov för trädfällning. Kommunen bör reglera när avverkning av sådana träd får förekomma. Det bör regleras att avverkning får ske av säkerhetsskäl, det vill säga vid sjukdom eller skada, då trädet kan utgöra fara för person och egendom. Det bör även framgå att om marklov medges ska avverkat träd ersättas med nytt träd av samma slag. Den nuvarande planbestämmelsen som anger att värdefull vegetation ska vidmakthållas oförändrad och värdefull miljö ska bibehållas anser Länsstyrelsen vara svår att följa upp. Vill kommunen säkerhetsställa att den nuvarande växtligheten och områdets karaktär bör detta kombineras med krav på marklov, samt en beskrivning i planbeskrivningen om vad detta innebär.

Enligt Artportalen har snok påträffats i den norra delen av planområdet. Snokar är skyddade enligt artskyddsförordningen. Länsstyrelsen anser att kommunen inledningsvis ska klargöra vilka arter som förekommer inom planområdet och därefter bedöma om de planerade åtgärderna kan komma att påverka respektive arts bevarandestatus på biogeografisk, nationellt respektive lokal nivå. Riskerar planens genomförande att försvåra upprätthållandet av en arts bevarandestatus behöver kommunen beskriva vilka skyddsåtgärder som vidtas för att undvika eller minimera påverkan så att förbuden i artskyddsförordningen inte ska utlösas. Sker trots skyddsåtgärder en negativ påverkan på någon arts bevarandestatus, oavsett nivå, är åtgärden förbjuden.

Övrig synpunkt som kan ha betydelse för planens genomförbarhet beskrivs nedan.

Länsstyrelsen har tidigare i samråd om arbetet med ny fiskvandringssväg påtalat att det kan krävas arkeologiska åtgärder i samband med muddring nedanför RAÄ Österåker 105:1. Det är viktigt att samråd ser med Länsstyrelsen enhet för kulturmiljö i god tid innan arbetena påbörjas.

Länsstyrelsen har tidigare påtalat transporter, etablering, upplag mm på östra strandsidan (i anslutning till gravfältet) bör undvikas. Om detta är tänkt eller att transporter är tänkta att gå genom gravfältet i något skede under byggarbetstiden, kan detta vara tillståndspliktigt och en prövning ska ske enligt kulturmiljölagen. Befintliga stigar/gångvägar får inte breddas eller täckas över utan tillstånd.

Kommentar:

Kulturmiljö

Länsstyrelsen lyfter i sitt yttrande att det finns en risk att slussholmens kulturmiljö inte tillgodoses i tillräckligt stor utsträckning och efterfrågar en antikvarisk utredning. Tillstånd för vattenverksamhet har erhållits från mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt, domen för vattenverksamhet mål: M 835-17, KS 2015-0218-18, där tillstånd givits för alla planerade åtgärder vid Slussholmen. Efter dialog med Länsstyrelsen har samsyn kring att domen även behandlar kulturmiljön och i och med att tillstånd givits är kulturmiljön behandlad och åtgärderna kan anses vara acceptabla. Plan- och genomförandebeskrivningens del angående kulturmiljö förtydligas.

För att tydliggöra att det handlar om ett riksintresse för kulturmiljö införs en upplysning på plankartan som tydliggör att området är värdefullt.

Skred, ras, erosion och sättningsbenägenhet

Kommunen bedömer att risken för skred, ras och erosion inte ökar med de åtgärder som detaljplanen medger eftersom det inte nämnvärt ändrar flödesregimen i kanalen. Det innebär att risken för skred, rad och erosion inte kommer att öka med den föreslagna flödesregimen genom det nya dämnet.

Översvämning

Som ett led i Österåkers förberedelse inför de klimatförändringar som sker har en klimatanpassningsutredning genomförts där hela Åkers kanal beaktas, gällande risken för översvämningar i framtiden. Utredningen har tagit i beaktning beräknat högsta flöde, ett flöde i kanalen som har en statistisk återkomsttid på mer än 10 000 år. Structors utredning liksom en tidigare utredning gjorts av Tyréns, konstaterar att slussen inte påverkar/styr över riskerna för översvämningar i dagsläget eller i framtiden. Nedströms slussen är det havsvattennivån som styr medan andra faktorer styr uppströms slussen.

I Tyréns utredning har det konstaterats att Slussen har större avbördningskapacitet än avtappningen från Garnsviken upp till ett 100-årsflöde medan det har visat sig att det finns en förträngning i systemet i höjd med Brottby som gör att nivåerna stiger norr om Brottby vid relativt låga flöden i systemet. Det gör att en förtappning av systemet vid slussen är verkningslöst för områdena norr om Brottby. Kommunen gör med anledning av detta bedömningen att risken för översvämningar som styrs av små till höga flöden kommer att minska med följd att näringsläckaget till vattendraget kan minska. I dagsläget bedömer kommunen att det råder liten eller ingen risk för människors hälsa eller säkerhet till följd av dessa översvämningar en risk som renoveringen av slussen och dämnet kommer att minska ytterligare eftersom flödet i systemet kommer att vara jämnare under låga till höga flöden. För extrema flöden kan anläggning vid slussen inte vara behjälplig. Plan- och genomförandebeskrivningens avsnitt om översvämningar uppdateras och förtydligas.

MKN, Hydromorfologiska kvalitetsfaktorer

Kommunen bedömer att de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna inte kommer att påverkas negativt i samband med de åtgärder som detaljplanen medför gällande bryggor och soldäck. Inom planområdet ska de befintliga bryggorna bytas ut och därför kommer endast en mindre yta påverkas. Eftersom området kring slussen är strömt är vattenombytet snabbt vilket motverkar de negativa effekterna som i annat fall kunnat uppstå.

De hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna, i Åkers kanal, som har sämre än god status är Konnektivitet, Vattendragsfårans kanter, Vattendragets planform, Vattendragsfårans form, Vattendragets närområde samt Svämplanets strukturer och funktion i vattendrag (VISS).

Konnektivitetsens status beror på det vandringsbinder som slussen utgör. Förutsättningar kommer att förbättras i samband med den nya fisketrappan i och med att fiskvandringensvägen är utformad för att även gynna svagsimmande arter. Status hos Vattenfårans kanter, Vattendragets planform och Vattenfårans form är sämre än god på grund av rätning och grävning i vattendrag. Det kommer ej att påverkas i samband med ersättandet av de befintliga bryggorna och är en del av del av varför slussmiljön uppfattas som kulturmiljö. Status hos Vattendragets närområde samt Svämplanets strukturer och funktion i vattendrag är sämre än god på grund av att ca 50 % av närområdet utgörs av anlagda ytor och/eller aktivt brukad mark. Detta kommer ej att påverkas i samband med att nya bryggor ersätter de befintliga bryggorna. Plan- och genomförandebeskrivningen uppdateras med ett stycke om hydrologiska kvalitetsfaktorer.

Strandskydd

Kommunen tolkar det som att Länsstyrelsen delar kommunens uppfattning att det finns särskilda skäl för att upphäva strandskyddet i samtliga föreslagna fall. Kommunen konkretiserar plan- och genomförandebeskrivningen med en bedömning av hur intresset för att ta området i anspråk som avses i planen väger tyngre än strandskyddsintresset.

Fiskvandringensvägen

Kommunen känner sig trygg med utformningen av fiskvandringensvägen då det är samma designer som designat anläggningen som gjort den fullt fungerande anläggningen i Uppsala (Fyriskan). Fiskvandringensvägen är anpassad även för svagsimmande arter och designad för att fungera även under låga flöden. Utförligare information finns i den miljökonsekvensbeskrivning som tagits fram för ansökan om vattenverksambet.

Nyckelbiotop N 2933-2002

Det är positivt att Länsstyrelsen ser planläggningen av området som parkmark på samma sätt som kommunen. Kommunen anser att den rådighet över marken som finns är tillräcklig för att värna och skydda den viktiga miljön. Ett skydd som kommunen vill stärka mer övergripande genom att arbeta fram en trädplan som reglerar hur viktiga biotoper ska skyddas i hela kommunen.

Arkeologiska åtgärder i samband med muddring

Kommunens ansvariga för detaljplaneprojektet har lämnat över frågan gällande muddringsarbeten och de eventuella åtgärder de medför till kommunens ansvariga för genomförandet.

Transporter och arbetsetablering

Kommunens ansvariga för detaljplaneprojektet har lämnat över frågan gällande etablering och transporter genom gravfältet på östra stranden till kommunens ansvariga för genomförandet som kommer att ansvara för eventuella tillståndsansökningar.

Artportalen

I den miljökonsekvensbeskrivning som gjorts för tillståndet för vattenverksambet redogörs för alla arter som finns inom planområdet bortsett från snok som registrerats i Artportalen i maj 2017. Snoken noteras som födosökande. Med tanke på att genomförandet av detaljplanen kommer att leda till ökad mängd fisk som utgör en del av snokens föda bör snok gynnas av projektet.

2. Skanova AB

Ingen erinran.

Skanova förväntar sig dock att eventuella åtgärder för nya serviser till att kunna ansluta fastigheter till Skanovas nät meddelas, möjliggörs och bevakas under lednings-samordningen i kontakt med Skanova

3. Storstockholms brandförsvaret

Ingen erinran

4. Roslagsvatten AB

Ingen erinran

5. Svenska Kanotförbundet

Svenska Kanotförbundet (SKF) ser positivt på att området rustas och att det möjliggörs ett säkrare, bättre rekreativområde för människor och en ny fiskvandringssväg. Det är glädjande att det planeras för kanotister i form av nya bryggor som underlättar sjösättningen och upptagningen av kanoter.

Det finns en unik möjlighet att utöka möjligheten för kanotaktiviteter genom att göra forsen paddlingsbar. Det är möjligt om följande beaktas i planeringen och utförandet:

- Höjden på den nya gångbron över slussområdet anpassas för att kanoter ska kunna passera under bron, minst 1,2 meter vid högt flöde.
- Fallet vid dämnet planas ut succesivt istället för att falla vertikalt.
- Rundad sten används vid placering i och i anslutning till fallet.

SKF rekommenderar att kontakt etableras med lokal representant för kanotintresset för råd och faktakunskap kring lämpliga mått.

Kommentar:

Att höja gångbron över dämnet till den önskvärda höjden skulle göra ett stort avtryck i riksintressemiljön. Det skulle även försvåra för allmänheten att besöka Slussholmen speciellt för rullstolsburna invånare.

Den sprängstenen som finns kommer att tas bort för fiskvandringssvägen och ersättas med rundade stenar eftersom det underlättar för fisken som ska vandra i den nya fiskvandringssvägen.

6. Österåkers hembygds- och fornminnesförening

Ingen erinran.

7. Kommunal tillgänglighetsrådet

Kommunal tillgänglighetsrådet framför att hänsyn bör tas till tillgängligheten generellt men vill framför specifika synpunkter i dessa tre områden:

- Flytbryggornas rörliga delar bör vara anpassade så att de inte blir för branta vid de olika vattennivåerna för besökare bl. a. med rullator och rullstol.
- Trappan mot den västra tillgänglighetsanpassade gång- och cykelvägen bör tillgänglighetsanpassas gärna i kombination med ramp för att möjliggöra för funktionshindrade att besöka slussholmen.
- Svackan på den östra sidan (närmast punkt 4) bör fyllas igen eller byggas en ramp över då det inte går att ta sig fram med rullstol där.
- Både den anlagda grusvägen vid Slussholmen och utmed den östra promenaden föreslås att den asfalteras.

Kommentarer:

Bryggornas slutgiltiga utformning är ingenting som regleras i detaljplan men kommunen noterar synpunkterna och tar med dem till genomförandet. En ramp kommer att anläggas norr om trappan på den västra sidan av kanalen men områdets förutsättningar gör att det tyvärr inte är möjligt att minska rampens lutning och göra den helt tillgänglighetsanpassad. Gångstigarna kommer att ses över i samband med anläggandet och tydliga gropar kommer att fyllas igen. Det finns ingenting i detaljplanen som omöjliggör att gångstigen asfalteras men marken i området saknar erforderlig bärlast för att kunna asfalteras i dagsläget.

8. Friluftsförbundet Österåker

Friluftsförbundet Österåker är glada över att dämnet vid Slussholmen ska renoveras, att laxtrappan blir bra och att området görs trevligare. Skisser och förslag ser bra ut. Friluftsförbundet använder förrådet på Slussholmen som kanotförråd och önskar fortsätta med det, under och efter ombyggnationen, då många paddelturer utgår från Slussholmen.

Det är positivt att bryggorna rustas upp och att passagen förenklas över ön. De önskar dock att kommunen tar en, för Stockholm, unik möjlighet att öppna upp en paddelbar fors som skulle sätta Österåker och Åkers kanal på kartan. Vattenmängden för denna typ av aktivitet är tillräcklig på våren och försommaren. Efterfrågan på denna typ av aktivitet är stor.

Efter kontakter med andra insatt i ämnet vill Friluftsförbundet trycka på tre mindre förändringar för att göra detta möjligt:

- Höj gångbron över dämnet så att det går att paddla under, även vid högt vattenstånd.
- Se till att "vattenfallet" inte är lodrät. Det måste finnas en lutande del för att paddlare skall kunna åka ner.
- Sprängstenen nedan fallet behöver bytas mot rundade, trevligare stenar.

Kommentarer:

Bryggornas slutgiltiga utformning är ingenting som regleras i detaljplan men kommunen noterar synpunkten och tar med den till genomförandet.

Det kommer att anläggas en ramp norr om trappan på den västra sidan av kanalen men tyvärr gör områdets förutsättningar att rampens lutning är lite för brant för att räknas som tillgänglighetsanpassad. Gångstigarna kommer att ses över i samband med anläggandet och tydliga gropar kommer att fyllas igen.

Efter anläggandet av området kommer förrådet att kunna nyttjas som idag under entreprenadtiden kommer området att vara inbägnat arbetsområde varför det kommer att krävs att kanoterna förvaras på annan plats om tillgång till kanoterna önskas. Projektledaren för genomförandet kommer att ha en dialog med Friluftsrådet om hur och när kanotförrådet kan nyttjas.

9. Synskadades Riksförbund Vaxholm-Österåker

Den östra delen av kanalen är den del som är mest tilltalande ur rekreationssynpunkt. Det kan inte vara rimligt att exkludera en stor grupp av medborgarna från detta fina område. Därför anser Synskadades Riksförbund Vaxholm-Österåker att gångstråket på östra sidan av kanalen från Hackstavägen till gångbron vid Åkerstorp ska tillgänglighetsanpassas. Denna anpassning måste ske samtidigt som Slussenområdet åtgärdas, det skulle göra det möjligt att använda lokaltrafiken både vid Hackstavägen men också vid Oxenstjärnas väg för att relativt lätt kunna ta del av kanalområdet med slussen i centrum.

- Synskadades Riksförbund anser att all ny- och ombyggnad ska tillgänglighetsanpassas

Kommentarer:

Kommunen avser att tillgänglighetsanpassas ombyggnaden i den mån det är möjligt med hänsyn till kulturmiljön och platsen övriga förutsättningar såsom lutningar och markens bärighet.

10. E.ON Elnät Stockholm AB

Ingen erinran.

För information så har E.ON endast lågspänningsmatning inom planområdet.

11. Region Stockholm Trafikförvaltningen

Ingen erinran.

12. Österåkers Sportfiskeklubb

Österåkers Sportfiskeklubb (ÖSFK) har tillsammans med fiskvårdsexpert från Sportfiskarna tagit del av handlingarna för ny detaljplan för Slussholmen och vill härmed lämna våra synpunkter.

Vi är generellt positiva till att upprustning kring Slussholmen sker och att den sedan länge efterlängtade nya fiskvandringvägen blir en realitet. Synpunkterna handlar om att säkerställa att det, i samband med upprustningen, ges tydlig och relevant information kring Åkers kanal och fiskvandringvägens betydelse för den biologiska mångfalden och olika fiskarters möjlighet till lekvandring samt risken med ökat olovligt fiske som kan bli en följd av att fiskvandringvägen blir alltför tillgänglig.

ÖSFK önskar att Kommunen och genomförandeansvariga ska föra en dialog, och förankra nedanstående förslag, med representanter från ÖSFK och Garnsvikens FVO som förvaltar fisket i kanalen.

- Infoskyltar (bifogat exempel från Fyrisån i Uppsala) bör finnas på Slussholmen men även på ett flertal platser längs kanalen.
- Fiskgränsskyltar/fredningsområde bör sättas upp ovan Slussholmen. Förbudsskyltar sätts upp inom detta fredningsområde samt på relevanta platser på båda sidor om kanalen i anslutning till Slussholmen. Detta för att förebygga brott mot gällande fiskregler.
- Informationstavla (uppläst) på Slussholmen som beskriver vilka fiskarter som finns i Åkers kanal och med lite fakta om dessa. Alternativa placeringar är på östra och västra sida av Åkers kanal i anslutning till Slussholmen.
- Byggmässiga åtgärder för att förhindrar olaga fiske i fiskvandringvägen. Detta måste jämkas med önskan att ge allmänheten tillgänglighet att studera fiskens vandring upp förbi Slussholmen.
- ÖSFK förordar att man genomför några provfiskeomgångar under nästa år både på sträckan ovan men också på sträckan nedom Slussholmen för att se nuvarande status kring vilka arter som uppehåller sig vid Slussholmen innan den nya fiskvandringvägen genomförs. Detta följs sedan upp med nya provfiskeomgångar när fiskvandringvägen är anlagd för att se om artbeståndet skiljer sig före och efter genomförd åtgärd.

Utöver ovanstående punkter hänvisar även ÖSFK till tidigare avgivet samrådssvar kring Vattenverksamhet i Åkers kanal inskickat den 2 maj 2016 med bifogade exempel på skyltning hämtade från Fyrisån i Uppsala.

Kommentarer:

Skyltning är ingenting som hanteras i denna detaljplan utan den frågan hanteras i genomförandeskedet. Kommunen noterar synpunkten och tar med sig frågan till genomförandet.

Frågor gällande tjuvfiske, provfiske och belysning är frågor som hanteras i genomförande- och driftskedet av upprustningen av området kring Slussholmen.

Städning av fiskvandringsleden är en genomförandefråga som kommunen tar med till projekteringskedet.

Tillståndet för vattenverksamheten reglerar under vilka perioder som arbete får utföras vid Slussholmen. Det reglerar bland annat när arbeten i vatten bör utföras för att minimera påverkan för fisk och annat djurliv.

13. Garnsvikens FVO

Garnsvikens FVO vill lämna bifall till Österåkers Sportfiskeklubb's yttrande.

Kommentarer:

För svaret till yttrandet hänvisas att läsa svaret på yttrandet från Österåkers Sportfiskeklubb, se avsnitt 12.

14. Sakägare 1

Fastighetsägare bestrider den del av planförslaget som berör mark inom deras fastighet. I övrigt är de positiva till utvecklingen av området Slussholmen där detaljplanen inte inkräktar på privata fastigheter.

De motsätter sig att kommunen vill i inskränka i deras mark via den nya detaljplanen för Slussholmen. I enlighet med Regeringsformen anser de att detaljplanen inte är lagenlig, vare sig avseende inskränkningen eller den uttalade ersättningen av förlusten. De framhåller även att kommunens inlösen har förfallit i enlighet med Plan- och bygglagen (PBL).

Fastighetsägaren anser att göra parkmark av delar av deras tomt inte är ett angeläget intresse för invånarna i kommunen, vilket gör att detaljplanen bryter mot deras grundlagsskyddade rättigheter. Parkmark mellan deras fastighet och gångvägen höjer inte upplevelsen av kanalen. Tvärtom kommer denna mark bli ett störande moment. Fastighetsägaren menar att Österåker och Åkersberga såg annorlunda ut när gällande detaljplan upprättades. Det finns ingen anledning att fullfölja denna 57 år gamla planen då kommunen inte ser ut eller fungerar som då. Det finns mark som invånarna i kommunen och besökare kan nyttja för att komma nära Åkers kanal från båda sidor. Marken behövs inte heller tas i anspråk för att kunna rusta upp Slussholmen eller underhålla kommunens bryggor, broar och stigar. Fastighetsägaren hävdar att den ekonomiska ersättning som erbjudits dem bryter mot Regeringsformen.

Kommunen har angivit förbättrat skydd av djurlivet som ett motiv till förändring av huvudmannaskapet av parkmarken. Fastighetsägaren vill påpeka att de sett ett stort ras i djurlivet sedan stigen färdigställdes längs kanalen och över Smedbyån vidare är de frågande till om ett större tillträde till Smedbyån hjälper till att skydda fiskvandringen. Det som de kan se är att förekomsten av lax markant minskat sedan bron över Smedbyån färdigställdes.

Fastighetsägarna motsätter sig kommunens förslag till ingrepp genom ändrat huvudmannaskap för den parkmark man felaktigt angivit vara del av tomtytan för fastigheten. De anser sig ha påvisat att detaljplanen inte längre är giltig samt att det inte finns ett angeläget allmänt intresse av marken. Den ersättning som erbjuds är inte acceptabel, i den situation en sådan diskussion skulle uppkomma.

Fastighetsägarna överklagar således förslaget och kräver att gällande tomtgräns, utan parkmark, fortsätter gälla samt att nuvarande förhållanden i övrigt kvarstår.

Kommentarer:

*Enligt de gällande detaljplanerna **Byggnadsplan för Ekbackenområdet** (laga kraft 1962-10-30 plannummer 138) och **Stadsplan för Åkersberga, delplan 3** (laga kraft 1971-03-18 plannummer 218) är den aktuella marken planlagd som allmän plats, park eller plantering. Aktuellt planförslag är alltså ingen förändring mot nu gällande markanvändning då det aktuella planförslaget innebär att markanvändningen ska fortsätta vara allmän plats, park.*

För den äldre av detaljplanerna (nr. 138) är den allmänna platsen planerad med enskilt huvudmannaskap medan i den andra detaljplanen (nr. 218) är huvudmannskapet är kommunalt.

Skillnaden mellan det kommunala huvudmannskapet och det enskilda är att med kommunalt huvudmannskap är det kommunen som står för drift och underhåll av marken medan det för det enskilda är de privata fastighetsägarna som bekostar underhåll och driften av området.

Intentionerna har varit och är att marken ska vara allmänt tillgänglig för att skapa en allemansrättslig tillgång till området närmast Åkers kanal och Smedbyån, dels för att allmänheten ska kunna nyttja området men också för att det ska vara möjligt att underhålla och sköta om på ett enhetligt och effektivt sätt.

Det har alltså funnits i kommunens intentioner ändå sedan början av 1960-talet att området närmast Åkers kanal och Smedbyån ska vara allmän plats och allmänt tillgängligt. En målsättning som tydligt återfinns i intentionerna för Stadspark Åkers kanal och som möjliggörs genom planläggningen där kommunen föreslås ta över huvudmannskapet över den allmänna platsmarken.

Förutom intentionerna från tidigare planläggning finns det ytterligare tydliga fördelar med att lösa in den allmänna platsmarken och ändra huvudmannskapet till kommunalt.

- *Bättre förutsättningar att genomföra inriktningen och intentionerna för Stadspark Åkers kanal. Där kommunen bland annat vill utveckla rekreativsmöjligheterna och skapa ett tillgängligt stråk längs båda sidorna om Åkers kanal*
- *Underlättar skötseln av området i stort med större framkomlighet.*
- *Kommunen får större möjligheter att säkerställa en vacker miljö inom Stadsparken där området ner mot Åkers kanal är en unik miljö att värna*
- *Tillgängligheten för skötsel, tillsyn och underhåll av den ekologiskt känsliga Smedbyån ökar.*
- *Möjligheten till bättre skötsel av Smedbyån möjliggör bättre bevarande och skydd av unika och ekologiskt värdefulla miljöer inom detta område. Smedbyån utgör ett område för fiskvandring av bland annat ädelfisk och asp.*
- *Smedbyån är viktig för dagvattenavrinning för områden uppströms i ån och detta belyser återigen vikten av att möjliggöra att området tillgängliggörs för underhåll och skötsel.*
- *Stränderna längs Åkers kanal berörs av ett skydd för ekologiskt känsliga områden (ESKO). En god tillgänglighet och att kommunen har rådighet över området gör att möjligheterna att säkra dessa ekologiskt känsliga värden ökar.*
- *Området längs Åkers kanal utgör även ett riksintresse för kulturmiljövården där kanalen utgör en kommunikationsmiljö med kopplingar tillbaka till Långhundraleden. Att kommunen har rådighet över området närmast Åkers kanal ökar möjligheten att värna och skydda de intressen som utgör riksintresset.*
- *Med överhängande risker för att klimatförändringarna kommer att påverka området närmast Åkers kanal med ökande havsnivåer och erosion är det en tydlig fördel om kommunen har tillgång till området för att kunna långsiktigt skydda området även i framtiden.*

- *En större tillgänglighet för kommun till området kring Åkers kanal och Smedbyån ökar kommunens möjligheter att långsiktigt jobba med ekosystemtjänster för att förbättra våra livsvillkor.*
- *Ett väl underhållet och tillgängligt område längs med Åkers kanal för allmänheten ökar den upplevda tryggheten i området.*

Gällande den ekonomiska ersättning vid fastighetsreglering regleras den enligt lag.

15. Sakägare 2

Fastighetsägarna bestrider kommunens förslag gällande fastighetsintrång på deras fastighet enligt utsänt förslag till detaljplan för Slussholmen. De anser inte att den fastighetsreglering som kommunen föreslår behövs för att ”tillgodose angelägna allmänna intressen”. Den funktionen som kommunen eftersträvar i sitt förslag ”ökar tillgänglighet för allmänheten” menar fastighetsägarna tillgodoses utan inskränkning i deras fastighet vilket gör att de anser att förslaget saknar stöd i gällande lagstiftning.

I händelse av att kommunen skulle driva frågan vidare kommer fastighetsägarna att kräva att ersättningsfrågan avgörs i Tingsrätten där de utöver markpris kommer att yrka på ”annan ersättning” enligt gällande lagstiftning. Detta då förslaget skulle medföra ytterligare kostnader för deras fastighet.

Fastighetsägarna avser att överklaga alla fastighetsregleringar som rör deras fastighet.

Kommentarer:

För svaret till yttrandet hänvisas att läsa svaret på yttrandet från Sakägare 1, se avsnitt 14

16. Sakägare 3

Fastighetsägarna anser att det arbetet med Slussholmen är positivt. Flera av åtgärderna är mycket välbehövliga exempelvis ett nytt dämme, ny fisktrappa och bredare och säkrare väg över både sluss men också dämme, vilket gör passagen över holmen mycket säkrare.

Fastighetsägarna har några synpunkter som de hoppas att kommunen beaktar i det kommande arbetet.

- Belys inte träden nattetid, det är vackert som det är, fladdermössen kommer inte ut och svälter därför ihjäl.
- Belys inte forsen eller under broar, ålen som endast vandrar nattetid kommer inte förbi och kan inte vandra upp till Garnsviken.

Förhoppningsvis kan fladdermössen komma tillbaka och ålen åter vandra upp till Garnsviken om ljusföroreningarna elimineras.

Kanalen är en av Åkersbergas stora tillgångar. Det gör att vattenspegeln i störst mån bör bevaras. Den nya fisivandringsvägen inkräktar på vattnet norr om ön men motsvarande yta frigörs öster om ön när den gamla trappan rivs. Fastighetsägarna är däremot tveksamma till de två långa bryggorna som planeras. Om avsikten är att underlätta för kanotister hade en svagt sluttande sandstrand eller brädslip varit att föredra.

Fastighetsägarna hoppas att kommunen har tänkt igenom hur farlig lek ska undvikas, då det vore synd om taggtråd skulle behöva sättas upp i efterhand.

Fastighetsägarna anser att områdesavgränsningen är illa valt. Då det hade varit naturligt att inkludera tillfartsvägen från Centralvägen till Slussen i planområdet. Med avseende på mängden tunga transporter som renoveringen kommer att kräva vore det naturligt att se över hur det påverkar Ekbackens fornminnesområde. De anser att hela den kommunala delen av Ekbackens fornminnesområde borde ha inkluderats i planen för att med enkla medel och utan större kostnad kunna göra den mer tillgänglig för allmänheten.

Vidare förstår fastighetsägarna inte behovet att inkludera området söder om Slussen som färdigställdes för ett par år sedan. Ytterligare åtgärder innebär bara ett slöseri med kommunens medel, speciellt med avseende att den förra upprustningen blev dyr och beräknades hålla i minst 25 år. Om området ändå ingår i planeringen anser fastighetsägarna att bron över Smedbybäcken bör flyttas så den ligger rätt på kartan, där den byggdes och inte där den planerades.

Fastighetsägarna anser att kommunens motivering för att genomföra fastighetsregleringar av privat mark låter mest som floskler. Som ovan påpekat anser fastighetsägarna att kommunen istället har allvarligt stört det värdefulla djurlivet genom onödiga ljusföroreningar istället för att skydda det. Grävlingsgryt som funnits i minst 40 år har övergivits efter bygget av gångväg. Den tidigare naturliga gräsäng och buskage som funnits nedan sakägarnas fastighet har blivit en kortklippt gräsmatta och en krossgrusbelagd väg med makadam längs sidorna. De har inget direkt att invända mot åtgärden, det har blivit vackert, men i ekologisk litteratur kallas gräsmattor för gräsöken. Slutsatsen är att kommunen hittills inte visat någon förmåga att skydda det värdefulla djurlivet i området varför ytterligare mark under kommunal skötsel är slöseri med skattemedel. Mer intressant vore att veta hur kommunen avser att skydda den kulturhistoriska miljön i det angränsande fornminnesområdet under byggnadsperioden, vilket inte berörs i planen.

Vidare önskar fastighetsägarna att anläggningsarbetena förläggs inom normala arbetstider och att de får fortlöpande information om hur arbetet fortskrider. De vill veta i god tid när de mest bullriga momenten kommer att genomföras.

Fastighetsägarna vill upprepa några punkter som inte direkt berör Slussholmen. Cykel- och gångvägen på västra sidan av kanalen bör delas med en linje för att separera gångtrafiken från cykeltrafiken. Trafiken längs Centralvägen har blivit mer intensiv och många kör för fort vi skulle önska någon typ av hastighetsänkande åtgärder. Vidare önskar vi en utbyggnad av gångvägen på den östra sidan kanalen från Lillbron och ner mot centrum, en åtgärd som vi förstår kommunen kan börja med direkt.

Kommentarer:

Detaljplanen reglerar inte belysning i detalj utan det är en fråga som hanteras i genomförandet. Kommunen noterar synpunkten och tar med frågan till genomförandeskedet.

Bryggorna har en dubbel funktion både för besökare till Slussholmen men också för att underlätta för kanotisterna i passagen över Slussholmen.

Säkerheten runt fiskvandringvägen hanteras i projekteringskedet men det finns ingenting i detaljplanen som förhindrar att säkerhetsåtgärder för allmänheten eller för fiskarna implementeras i genomförandet. Kommunen noterar synpunkten och tar med frågan till genomförandet.

Nedfarten till anläggningsområdet har hanterats i tillståndsansökan för vattendomen men kommunen noterar synpunkten och tar med sig frågan till anläggningskedet.

Till granskningskedet kommer grundkartan att ha bron på rätt plats. Bullerstörande arbete kommer att informeras i god tid och i möjligaste mån planeras dagtid.

Övriga synpunkter som inte direkt berör denna detaljplan tar kommunen med sig till berörda.

17. Sakägare 4

Fastighetsägarna bestrider den del av planförslaget som berör mark inom deras fastighet. I övrigt är de positiva till utvecklingen av området Slussholmen där den inte inkräktar på privata fastigheter.

Fastighetsägarna motsätter sig att kommunen vill inskränka i deras mark via den nya detaljplanen för Slussholmen. I enlighet med Regeringsformen anser de att planen som ligger inte är lagenlig, vare sig avseende inskränkningen eller den uttalade ersättningen av förlusten. Fastighetsägarna framhåller även att kommunens inlösen har förfallit i enlighet med Plan- och bygglagen (PBL).

Fastighetsägarna anser att göra parkmark av deras tomt inte är ett angeläget intresse för invånarna i kommunen, vilket gör att detaljplanen bryter mot deras grundlagsskyddade rättigheter. Parkmark mellan sakägarnas fastighet och gångvägen höjer inte upplevelsen av kanalen. Tvärtom kommer denna mark bli ett störande moment. Då nu gällande detaljplanen upprättades såg Österåker och Åkersberga annorlunda ut mot idag. Det finns ingen anledning att fullfölja denna 57 år gamla planen då kommunen inte ser ut eller fungerar som då. Det finns mark som invånarna i kommunen och besökare kan nyttja för att komma nära Åkers kanal från båda sidor. Marken behövs inte heller för att kunna rusta upp Slussholmen eller underhålla kommunens bryggor, broar och stigar. Fastighetsägarna hävdar även att den ekonomiska ersättning som erbjudits oss bryter mot Regeringsformen.

Kommunen har angivit förbättrat skydd av djurlivet som ett motiv till förändring av huvudmannaskapet av parkmarken. Fastighetsägarna vill påpeka att de sett ett stort ras i djurlivet sedan stigen färdigställdes längs kanalen och över Smedbyån vidare är de frågande till om ett större tillträde till Smedbyån hjälper till att skydda fiskvandringen. Det fastighetsägarna kan se är att förekomsten av lax markant minskat sedan bron över Smedbyån färdigställdes.

Fastighetsägarna motsätter sig kommunens förslag till ingrepp genom ändrat huvudmannaskap för den parkmark kommun, enligt fastighetsägarna, felaktigt angivet vara del av tomtytan för fastigheten. Fastighetsägarna har påvisat att detaljplanen inte längre är giltig samt att det inte finns ett angeläget allmänt intresse av marken. Den

ersättning som erbjuds är inte acceptabel, i den situation en sådan diskussion skulle uppkomma.

Fastighetsägarna överklagar således förslaget och kräver att gällande tomtgräns, utan parkmark, fortsätter gälla samt att nuvarande förhållanden i övrigt kvarstår.

Fastighetsägaren menar att de har fullgjort sin undersökningsplikt som fastighetsägare och att de vid upprepade tillfällen varit i kontakt med kommunen och fått felaktig information om rådande markägoförhållanden och planförhållande vid deras fastighet.

Kommentarer:

För svaret till yttrandet hänvisas att läsa svaret på yttrandet från Sakägare 1, se avsnitt 14

18. Sakägare 5

De nu gällande stadsplanerna är 50-60 år gamla och genomförandetiden har sedan länge gått ut. Då var det skog och åkermark på Runösidan samt några sommarstugor. För att komma över kanalen fick man gå över järnvägsbron eller vid slussen. Den då inritade parkmarken med entré längs med ån och gångstig på den östra sidan av kanalen, var kanske bra på den tiden.

Idag gäller andra förutsättningar, Runösidan är bebyggt det finns GC-vägar samt flera broar över kanalen. Det går att cykla från kanalmyningen till mynningen till Garnsviken på den västra sidan av kanalen. På den östra sidan fattas sträckor i den sammanhängande stadsparken Åkers kanal.

Uppdraget för detaljplan för Slussholmen och del av Ekbacken gällde bara området vid Slussholmen, nu vid samrådsbeslutet är området utökat vilket drabbar vår fastighet. En detaljplan får inte omfatta ett större område än vad som behövs med hänsyn till planens syfte och genomförandetid.

PBL 4 kap. 36§ Detaljplanen ska vara utformad med skälig hänsyn till befintlig bebyggelse – äganderätts och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande. Uteplatsen hamnar bara några meter från ”nya” fastighetsgränsen, hur blir det med hemfridszon. Övriga byggnader får även de begränsad användning då gränsen hamnar precis vid uthuset. Det är inte rimligt att uthuset inte kan användas fullt ut.

Fastighetsägarna framhåller att kommunen påstår att det kan vara svårt att ta sig fram för rullstolsburna och att tillgängligheten och skötseln av området ska säkerhetsställas för framtiden. Det stämmer inte enligt fastighetsägarna.

Fastighetsägarna motsätter sig att marken invid Smedbyån skulle behövas för att sköta om ån, då det är Österåkers fiskeklubb som sköter ån. Fastighetsägarna anser inte att det är lämpligt att låta allmänheten få tillgång till sträckan utefter ån, då detta kan störa fisken. Fastighetsägarna anser att kommunen bör använda pengarna bättre. De menar att kommunen inte vet vad marken ska användas till bara att kommunen ska sköta den. Är det i klass med övrig kommunal skötsel blir det sämre än nu, kommunens skötsel är för bedrövlig enligt fastighetsägarna.

Eftersom det redan finns en gångstig här utefter kanalen, som tar tillvara allmänhetens intressen, protesterar fastighetsägarna mot detaljplanen.

Fastighetsägarna anser att all inritad parkmark på deras fastighet, att tomtkartan fastställd 1923 ska användas samt att befintlig prickmark flyttas ut mot gällande fastighetsgräns.

Kommentarer:

För svaret till yttrandet hänvisas att läsa svaret på yttrandet från Sakägare 1, se avsnitt 14

Revideringar av detaljplanen

- Plankartan uppdateras med en upplysning om att området är värdefull kulturmiljö.

Revideringar av plan- och genomförandebeskrivningen

- Del angående kulturmiljö uppdateras.
- Stycke om Skred, ras, erosion och sättningsbenägenhet förtydligas under rubriken Skred, ras och erosion.
- Stycke om Strandskydd uppdateras med en bedömning av hur intresset att ta områden i anspråk som avses i planen väger tyngre än strandskyddsintresset.
- Stycke om Översvämningar uppdateras och förtydligas.
- Uppdateras med ett stycke om Hydrologiska kvalitetsfaktorer.

Maria Bengs
Planchef

Peter Jonsson
Planarkitekt